

Christina Gräsbecks arbetsplats var ett ekande, nergånget rum i Ständerhuset

Christina Gräsbeck glömmer aldrig den syn som mötte henne när hon steg in på Finska Läkarsällskapets kansli som nyanställd kanslisekreterare år 1983. Det slitna, avlänga rummet i Ständerhusets andra våning dominerades av ett enormt ekbord och urgamla stolar med höga ryggstöd. Längs väggarna tornade mängder av skåp upp sig, alla mer eller mindre trasiga.

– Kontorsutrustningen visade sig bestå av ett Billnäs skrivbord med en vansinnigt antik skrivmaskin och en Billnässtol. Det var en sådan förändring jämfört med min tidigare arbetsplats att jag höll på att sätta mig.

Ditills hade hon varit direktionssekreterare på Esso i 34 år. Att hon tackat ja när sällskapets dåvarande ordförande Pär Slätis bjudit henne på lunch på Palace och erbjudit henne jobbet i Finska Läkarsällskapet berodde på att hon då ville byta arbete. Esso var mitt uppe i en omorganisering, som gjorde att Christina Gräsbecks pappershögar bara växte.

När hon väl hämtat sig från den första överraskningen på sin nya arbetsplats tyckte hon alltså det var skönt att helt på egen hand få planera hur jobbet skulle skötas.

– Sällskapets sekreterare var energisk och trevlig och det gick snabbt att komma igång. Småningom fick jag också en kopieringsmaskin, senare både telefonsvarare och fax och till slut en ordbehandlingsmaskin med tusen diskar och krångligheter – hundra gånger med komplicerad än någon dator är i dag! Men med tiden blev det ett fungerande kansli.

Charm över förfallet

I början av 1980-talet var Ständerhuset i mycket dåligt skick.

– Det såg inte ut att ha reparerats sedan det togs i bruk år 1891. Allt var dammigt och hemskt, målarfärgen flagande. Ibland när man öppnade de stora skåpen med sina vinda glasrutor höll man på att få alltsammans över sig.

Men över mötena vid det stora ekbordet vilade en alldeles speciell atmosfär.

Ständerhuset byggdes i tiden som samlingsplats för ståndslandtdagens ofrälse ständer, men när en enkammarriksdag ersatte ständersessionerna år 1907 ansågs det för litet. Därefter hölls bara utskottssammanträden i huset och riksdagsbiblioteket inrymdes här tills riksdagshuset stod klart år 1931. Från och med 1930-talet fungerade Ständerhuset sedan i cirka ett halvsekel som Vetenskapliga samfundens hus och när verksamheten var som livligast hade 65 föreningar sina kontor och bibliotek här. Under Christina Gräsbecks tid fanns där bland annat De vetenskapliga samfundens delegation, Svenska litteratursällskapets kansli, Finska Vetenskaps-Societetens kansli och Tiedeakademia.

– Det fanns alltså människor i huset som man började betrakta som arbetskamrater och kunde rådfråga. Litteratursällskapet hade just firat ett stort jubileum. Det hade jag nytta av, för när jag anställdes sades det inte ett ord om att Finska Läkarsällskapets 150-årsjubileum skulle firas år 1985. Det fick jag veta först när jag väl var på plats.

Egentligen tyckte hon att det var roligt.

– Hela styrelsen och alla kommittéer bestod av intelligenta och bildade människor. Alla gjorde sitt, var energiska, fantastiskt intresserade och sprudlade av idéer. Det gjorde arbetet inspirerande. Och på den tiden titulerande man

150-årsjublieet blev höjdpunkten på Christina Gräsbecks tio år i Finska Läkarsällskapet, men hon minns hela perioden med värme, framför allt på grund av umgänget med alla intelligenta och bildade människor. De gjorde sitt och sprudlade av idéer, säger hon.

varandra herr, fru eller fröken och var mycket artig och vänlig. Jag blev aldrig behandlad som springflicka.

Oförglömligt jubileum

150-årsjubileet blev höjdpunkten under Christina Gräsbecks tio år i sällskapet, men inför jubileet hade hon en känsla av att hon fick jobba både dag och natt. Det var meningen att hon skulle arbeta halvtid, men det lyckades sällan.

– Mottagningen hölls sedan i Borgarståndets sal på Ständerhuset och jubileumsfesten i Solennitetssalen. Efteråt följde festsupé på Adlon. Min man Ralph Gräsbeck höll festtalet och sällskapets ordförande Albert de la Chapelle såg till att ingenting gick snett.

Tyvärr anmälde många medlemmar först i sista minuten att de ville delta i supén på Adlon.

– Det blev smockfullt och jag hade en lång väntelista, men några verkade tycka att det var mitt fel att alla inte fick plats.

Två flyttningar

De år då kansliet fanns i Ständerhuset upplevde Christina Gräsbeck som mycket speciella. Men den epoken blev rätt kort, för under Kalevi Sorsas tid som statsminister blev han förtjust i Ständerhuset. Det resulterade i en grundlig renovering som inleddes 1988 och i och med den måste de vetenskapliga samfundet flytta ut.

– Vi hänvisades till det gamla Borgströmska huset vid Mariegatan 7 och fick ett ytterst litet utrymme i källarvåningen till vårt förfogande. Det motsvarade inte alls våra behov. Sällskapet var ju gammalt så när vi flyttade dök det upp material, som jag inte visste vad jag skulle ta mig till med. Rummet fylldes med papper som legat på vinden och i källaren i Städerhuset.

Där satt Christina Gräsbeck sedan och försökte avgöra vad som skulle kastas och vad som skulle sparas. Det var frustrerande, men samtidigt oerhört intressant. Otaliga dokument var minst hundra år gamla.

För sällskapet stod det dock klart att man snabbt måste hitta ett nytt kansli och nästa adress blev Norra kajen 10, en patriciervåning med utsikt över vattnet.

– Ett jättestort rum använde vi som mötesrum. Dessutom fanns det fyra rum som hyrdes ut åt studerande från annan

Christina Gräsbeck fick sortera enorma mängder papper som dök upp när sällskapet flyttade från Ständerhuset mot slutet av 1980-talet. Det var frustrerande, men samtidigt oerhört intressant. Otaliga dokument var minst hundra år gamla.

ort och åt utlänningar. Hyresgästerna förfogade också över ett mycket stort kök och två rymliga badrum. Jag skulle hålla ett öga på allt och sköta hyresförhållandena. Det stod ett väldigt kylskåp i det stora köket, där studenterna lagade sin mat. Kylen var vanligen full med halvrudden mat, men den befattade jag mig inte med.

Inspirerande miljö

Christina Gräsbeck blev kvar i sällskapet i tio år och stortrivdes. Arbetsklimatet tyckte hon var fantasiskt jämfört med det som präglade hennes sista år på Esso. När hon sedan år 1993 sade upp sig var det för att maken hade erbjudits en profes-

sur vid den engelskspråkiga medicinska fakulteten i Kuwait, dit hon följde med.

– Men jag minns att jag nästan grät när jag senare hörde att sällskapet skulle flytta från den trivsamma lägenheten vid Norra kajen till ett trähus i Mejlans!

Text: Mardy Lindqvist
Foto: Karl Vilhjálmsson